

Flexibele richtlijnen

Dick van Putten

De beroepsverenigingen van kerndeskundigen ontwikkelen momenteel gezamenlijke multidisciplinaire richtlijnen. Enkele zijn al opgeleverd, geautoriseerd en gepubliceerd (tillen op het werk, werkdruk, agressie en geweld). Deze richtlijnen onderscheiden zich van eerdere richtlijnen; niet een ziekte of gezondheidsprobleem staat centraal, maar beheersmaatregelen voor arbeidsrisico's. De tussenkopjes zijn niet 'anamnese', 'lichamelijk onderzoek', 'diagnose', maar 'vaststellen aanwezigheid risicowerkplek', 'beoordeling tilbelasting', 'maatregelen om belasting te verlagen', 'meetinstrumenten vaststellen' enzovoort.

Deze ontwikkeling sluit ook aan bij één van de breder omarmde oplossingsrichtingen voor huidige knelpunten in de bedrijfsgezondheidszorg; een meer branchespecifieke oriëntatie van de bedrijfsgezondheidszorg (zie ook de bijdragen over het SER-advies 'Stelsel voor gezond en veilig werken' in TBV van april j.l.). Daarbij hoort ook dat sociale partners afspraken maken over preventie, mede op basis van adviezen van deskundigen. De op beheersmaatregelen gerichte richtlijnen zijn daarvoor een prima vertrekpunt.

Bij het formuleren van beheersmaatregelen voor arbeidsrisico's spelen echter diverse partijen een rol, elk vanuit een eigen verantwoordelijkheid. In de eerste plaats natuurlijk werkgevers en werknemers die primair verantwoordelijk zijn voor arbeidsomstandigheden. Er zijn ook goede voorbeelden te geven hoe zij hun verantwoordelijkheid oppakken, bijvoorbeeld het initiatief '5x beter' in de metaalbewerking en metalektro. Ook de Gezondheidsraad komt met een 'stroom' van adviezen over gezondheidskundig onderbouwde grenswaarden voor 'niet-stoffen' risico's, en de SER gaat zich nog bezighouden met maatschappelijk acceptabele risiconiveaus met speciale aandacht voor fysieke belasting en psychosociale arbeidsomstandigheden. De betrokkenheid van veel partijen betekent ook dat het ontwikkelen van richtlijnen voor en door deskundigheden nog niet de helft van het werk is. Er zal bovenal ook draagvlak voor moeten zijn bij sociale partners, anders wordt het niets met de implementatie van adviezen in de praktijk. Zitten zij wel te wachten op richtlijnen en adviezen van kerndes-

kundigen? Het betrekken van sociale partners in richtlijnontwikkeltrajecten verloopt moeizaam. Toch doen de beroepsverenigingen er verstandig aan, te kijken hoe richtlijnen kunnen aansluiten bij activiteiten van sociale partners zelf. Zeker als de uitgangspunten en adviezen in de richtlijnen niet helemaal (of helemaal niet) sporen met de maatregelen en oplossingen die sociale partners zelf hebben vastgelegd in de – door de inspectie marginaal getoetste – arbocatalogi. Een discussie over eventuele verschillen is welkom. Ook branches kunnen wat hebben aan goed onderbouwde adviezen die voldoen aan de Arbowetbepaling 'gelet op de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening'.

Generieke richtlijnen kunnen branchespecifiek gemaakt worden door gebruik te maken van 'overige overwegingen' bij het formuleren van aanbevelingen. Dat betekent dat richtlijnen op verschillende wijzen – aangepast aan de context van bedrijven in de branche – ingezet kunnen worden; flexibele richtlijnen dus. Verder kunnen adviezen die gebaseerd zijn op consensus tussen de leden van de werkgroep beter vervangen worden door adviezen die afgestemd zijn met sociale partners.

Deze aanpak zal meer mogelijkheden bieden voor draagvlak bij bedrijven (en professionals), en een branchespecifieke inbedding van adviezen vereenvoudigen.

Verder doen de beroepsverenigingen er verstandig aan om breed bij sociale partners toe te lichten wat zij met deze richtlijnen wel en niet beogen te bereiken, en hoe zich dat verhoudt tot activiteiten van andere belanghebbenden.

Drs. D.J. van Putten
is program manager
bij TNO.